

У ИМЕ ЊЕГОВЕ СВЕЛОТТИ

БЪАЗА СРБСКОГ

МИЛАНА М. ОБРЕНОВИЋА IV.

НАМЕСНИЦИ КЊАЖЕСКОГ ДОСТОЈАНСТВА

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ,
ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ
ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

О ПОСЛОВНОМ РЕДУ У ДРЖАВНОМ САВЕТУ.

I.

ОПШТИ ПОСТУПАК.

Члан 1.

Састанке државног савета заказује, отвара и затвара председник, у његовом одсуству подпредседник, а у одсуству овога најстарији члан државног савета.

Члан 2.

Савет може само онда решавати, кад је на састанку најмање девет саветника, у коме броју разуме се и председник.

Члан 3.

Председник обдржава ред на састанку и води бригу о томе да се прописи пословног реда тачно врше. Он даје реч саветницима, полаже пи-

тања, проглашава исход гласања, изриче закључења саветска, и говори у име савета.

Члан 4.

Саветници седе на састанку по реду наименовања, осим ако Књаз при постављању кога саветника, није указом назначио и ред, који ће он у своме друштву заузети. Кад министри дођу на састанак савета они седе с десне и с леве стране председника. Заменици њихови седе с десне и леве стране првог секретара.

Члан 5.

Кад се састанак отвори, председник наређује да се чита протокол предидућег састанка.

Ако ко примети што противу састава протокола, и приметбе би такве биле мање-важне и саветом одобрене, онда се исти протокол по њима исправља, у противном случају улазе као предмет за себе у протокол, који ће се о саветовању тога дана сачинити.

Члан 6.

Кад би који члан савета био спречен да дође на састанак, известиће о томе на време председника, а овај ће то савету у почетку састанка саопштити и то улази у протокол.

Члан 7.

Пошто се протокол састанка прочита и одобри, председник саопштава савету дневни ред, који је он с првим секретаром саставио. Пред-

мети, о којима се има решавати, долазе на саветовања оним истим редом, како су у листи означени. Приметбе противу тога, или захтевање да се који од назначених предмета за други саста-нак остави, или да се на дневни ред стави оно што се ту не налази, чине се или одма у почетку или у течају саветовања, и бива онако како савет одлучи.

Савет ће предходно узимати у посао оне предмете, које владазначи као хитне, ма дневни ред и био састављен.

Члан 8.

Предмети, што на ред саветовања долазе, или се одма решавају у самом састанку савета, или се предходно, ако се за нужно нађе, дају једном или више члановима савета да стварнострано испитају и са дотичним законима сравне, па онда извештају и мишљење своје о томе савету поднесу.

Члан 9.

Протокол састанка састављају секретари савета, и пре него што се прочита на састанку подноси се председнику.

Кад савет претресе предлог закона, којих би му израду влада препоручила, или које би сама влада израдила, па савету послала ради саслушања његовог мишљења о истима (тачка 1. и 2. члана 90. устава) онда се у протокол савета уписују само закључења саветска. Противна ми-

шљења могу се са разлозима у протокол забележити.

Кад савет ради по тачкама 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. и 14. члана 90. устава, онда се такође у протокол састанка уписују само његова решења, осим случаја кад би било и противних мишљења, која би поједини чланови савета хтели у протокол забележити, и тада ће и они саветници, којих би мишљење надвладало, имати право навести у протокол разлоге, који су их руководили.

Кад савет ради по 3. тачки члана 90. устава у административним споровима, онда ће се забележити у протокол састанка и побуђења савета, на којима ће се оснивати његове одлуке. Ако би се приметбе савета у овим административним споровима саопштавале дотичном министру усмено у самом састанку саветском, тада ће и те приметбе, као и противприметбе министра, долазити у протокол састанка укратко и разговетно. То исто чиниће се кад би министри и у другим приликама своје разлоге усмено на састанку савета изјављивали. Протоколи ови, ако их не би дотични министри у следећем састанку савета подписали, слаће им се кратким путем на подпис, и ако би они имали шта противу исправности или подпуности навода истих протокола односно њиховог говора приметити, имаће право то у једном од следећих састанака савету изјавити, и

то ће се у протокол састанка тога дана забележити.

Протокол састанка подписују сви они чланови савета, који су били на састанку, о коме исти протокол говори, а тако исто и секретар.

Члан 10.

Сва акта, која се у име савета издају, морају бити подпуно сагласна са протоколима састанка и верна самом закључењу саветском, које је у истим протоколима изложено. О томе бригу води и за то нарочито одговара први секретар, или онај, који га заступа.

Члан 11.

У свима закључењима саветским навешће се дотични члан и тачка устава, на основу којих је савет своју одлуку донео.

Члан 12.

Решења саветска, учињена на основу члана 90. устава, а тачака 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. и 14.. важиће кад их књаз одобри.

Члан 13.

Саветник иште реч од председника кад хоће да говори. Ако саветник вређа пропис пословног реда, или се удаљава од питања, или греша противу уљудности и пристојности, председник има право да му прекине говор и да му то примети, а по потреби и да га на ред опомене.

Саветнику, који је на ред опоменут, допуштено је да се објасни, ако ухте.

Опомена на ред само се онда у протокол састанка заводи кад савет то реши. Ако би саветник и после опомене на ред продужио свој говор у оном истом правцу, због чега је на ред опоменут, онда може председник предложити савету да реши да му се у томе и сама реч закрати.

Члан 14.

За време трајања претреса и саветовања слободно је свакоме саветнику и писмено своје мисли и своје разлоге на састанку прочитати и протоколу придружити.

Члан 15.

Председник изриче кад је саветовање о једноме предмету изцрпљено и кад треба приступити гласању. Но ако би који саветник изјавио жељу да се претрес и саветовање продужи, или и на даље време одложи, а већина се томе не покаже противна, онда председник то као закључење изриче.

Исто тако ако би у течају саветовања који саветник изјавио жељу да се приступи гласању, држећи да је предмет довољно претресен и исцрпљен, тада ће председник, ако се већина саветника таквом предлогу одзове, приступити гласању.

Члан 16.

Председник поставља питања, о којима ће се гласати. Но сваки члан савета, коме би се

питање учинило нејасно, неподпуно или несвојствено, има право своје приметбе о томе председнику изјавити, и председник, према природи ствари, или постављена питања објашњава, или питање другче поставља.

Кад се једном гласање одпочне не може се више на ново упуштати у претресање саме ствари, нити има места новим приметбама и спору о положеним питањима, а још мање може се одустати од датог већ гласа под изговором да се питање другче разумевало.

Члан 17.

Кад се при претресу каквог министарског предлога код већине саветника покаже другчије посматрање ствари него што предлог гласи; или кад би који од саветника захтевао да чује о томе устмена објашњења министрова, а већина, у овом другом случају, томе не би била противна, — онда се ни у једном случају не ће приступати коначном гласању док се дотични министар о томе не извести и не позове да тога ради дође на састанак савета.

Члан 18.

Ако би министар, чији се предлог решава, био на састанку, њему ће се свагда првенствено дати реч кад год затражи.

Члан 19.

Ако би при решавању каквог предмета било мање од једанајест чланова на састанку (члан 2.),

тада ни један предлог не ће се моћи решити, ако за њега не буде најмање шест гласова. А кад би на састанку било више од једанајест чланова, па би при решавању гласови подједнако подељени били, онда ће већина бити на оној страни, на којој је председник.

Члан 20.

Док један саветник свој глас даје, било да га просто без разлога даје, било да га разлозима подкрењује, нико га не може у томе прекинути, а још мање противу његовог мњења или његових разлога што примећавати. Онај који одобрава одговара „за“; онај који не одобрава одговара „против“. Нешто треће одговарати што није чисто ни „за“ ни „против“ не дозвољава се.

Члан 21.

Кад председник објави исход гласања, чланови, који су противног мњења били, могу или сви или гдекоји од њих изјавити жељу да се њихово мњење у протокол одвојено напише, и то ће се учинити. Но чим се пређе на други предмет саветовања, или, ако је то био последњи предмет саветовања, чим се састанак закључи, нема више места одвајању мњења.

Члан 22.

Кад се чије одвојено мњење излаже, само ће се она побуђења (члан 9.) у протокол ставити, која су се, било у трајању саветовања, било при давању гласа, заиста и наводила, а

не и друга, која нису могла у оцену доћи. То исто важи и кад који члан сам своје одвојено мњење напише, које ће се протоколу приложити и прочитати у исто време кад и протокол.

Члан 23.

Кад о једном предмету има више предлога како да се реши, на пр. предлог владин, предлог одбора или известилаца саветских, или појединих чланова, онда ће се председник, у полагању питања, држати овога реда:

Предлози владини имају првенства над предлозима одбора или известилаца саветских, а предлози ових над предлозима појединих чланова. Разуме се да ако на гласање узети први предлог добије за себе већину гласова, онда тим самим сматрају се као одбијени сви други о истом предмету гласећи предлози.

Члан 24.

Кад се при гласању, на питање председника „је ли ко предлогу противан“, не појави никакав противан глас, онда се сматра да је предлог једногласно од савета примљен. Ако пак буде противних гласова, па ма само и један, тада председник пита сваког саветника лично за мњење.

Члан 25.

Ако је предлог владин састављен из више делова или чланова, а тиче се оних предмета, за које се одобрење књажеско изискује (чл. 12),

тада ће се најпре целокупан предлог прочитати. Ако се, на питање председника, ни један члан не изрази противу целокупног предлога, приступиће се гласању на поједине делове. Кад се ово сврши, може сваки члан изјавити жељу да се последње гласање о целости предузме, и то ће се учинити. Овако исто поступиће се и у првом случају, ако се то јест одма у почетку когод противу целокупног предлога изјасни.

Члан 26.

Решења саветска изводе из протокола саветовања секретари саветски и спремају за подпис савета, све под надзором првог секретара. Решења саветска шиљу се оном министру, од кога је предлог учињен.

Члан 27.

Кад би се догодио сукоб између министара, о чему говори тачка 4. члан 90. устава, онда ће се поступити овако: Ако који министар нађе да није надлежан за коју ствар већ други, он ће онда овоме ствар са разлозима доставити, но ако овај не усвоји такве разлоге, него противно томе одговори, онда ће онај први министар, ако остане при своме мишљењу, поднети ствар савету на решење. Овако ће исто бити и онда кад више министара присвајају надлежност за коју ствар.

II.

НАРОЧИТИ ПОСТУПАК ПРИ ЗАКОНСКИМ
ПРЕДЛОЗИМА.

Члан 28.

Предлози закона или се готови шиљу од владе савету да о њима своје мишљење изјави или се израђују код савета на поискавање владе. У првом случају дотични министар, а у другом председник министарског савета чини савету саопштење.

Члан 29.

Кад влада преко дотичног министра пошаље сасвим израђен предлог закона, захтевајући да савет о њему своје мишљење изјави, председник савета, пошто о томе учини саопштење савету, стави предлог владин члановима савета на расположење да се о садржају истога стране известе, и после се одређује одбор, који ће предлог закона расмотрити и своје мишљење о томе савету поднети.

Члан 30.

На састанцима одбора председава и рад његов руководи онај између чланова одбора, који је по наименовању свом за члана савета најстарији (види члан 4.).

За деловођу у одбору одређује председник по потреби једног од секретара саветских.

Члан 31.

Кад одбор с послом својим буде готов онда га претреса на састанку свом са дотичним мини-

стром, па после подноси савету заједно са својим извештајем и предаје у руке председнику. У извештају свом наводи одбор све оне тачке предлога закона, у којима се с министром није могао сагласити, и каже какве су биле побуде и посматрања и његова и министарска.

Члан 32.

Председник пошто саопшти састанку саветском извештај одбора, наређује да се исти у један или, по потреби, у више комада препише. Један од тих преписа шиље он дотичном министру на увиђење владе, и договара се с њим о дану кад ће се предлог у савету претресати. Остале преписе оставља председник на столу да их могу чланови савета читати.

Члан 33.

Кад се претрес предлога на састанку савета започне, председник, пре него се приступи претресу појединих чланова, пита: жели ли когод о целокупном предлогу говорити. Ако нико о томе не жели да говори, или се говор о целокупном предлогу сврши, онда се приступа претресу појединих чланова и о свакоме понаособ предузима се гласање.

Кад се на овај начин и о последњем члану гласање сврши, тада, ако ко жели, предузима се гласање о целокупном предлогу и о њему мишљење изказује. Према исходу дотерани пред-

лог закона шиље се влади на даљи поступак заједно са извештајем и мишљењем савета.

При целом претресу министар има свакад првенствено реч, кад би је год захтевао.

Члан 34.

Кад позив владин дође о томе: да је нужно да се какав предлог закона изради, и израду тога влада потражи од државног савета, председник, пошто се позив на састанку прочита, оставља га члановима савета да о њему неко време размисле.

После тога поступа се онако исто као што је речено у члану 29. 30. 31. 32. и 33.

III.

НАРОЧИТИ ПОСТУПАК У СПОРНИМ АДМИНИСТРАТИВНИМ ПИТАЊИМА.

Члан 35.

Административни је спор само између приватног лица с једне и управне власти с друге стране; а постоји онде где је наредбом или решењем управне власти право приватног повређено противу законих наређења. По томе није спор онде где је законом остављено министру или административној власти како да поступи, оцени и реши ствар.

Члан 36.

Ако је законом прописан само начин, како да се ствар сазна и извиди, или у опште како

треба да се у дотичној ствари поступи, а оцена и решење саме ствари остављено је министру, онда се надлежност савета само на начин простире, па кад је министар поступио, или доцније, на приметбу савета, поступи по прописаном начину, савет даље није надлежан.

Члан 37.

У споровима административним жалитељ обраћа се жалбом својом на савет тек онда, пошто се већ дотичном министру жалио, и то за месец од дана кад је решење министарско примио.

Што год је казано у закону о поступку судском у грађанским парницама како се рачунају рокови, то важи и овде.

Члан 38.

За разматрање жалба у споровима административним одређује се у почетку свакога месеца један одбор од два саветника.

Члан 39.

Жалбе што долазе савету читају се најпре на општем састанку савета, да се види да ли се тичу спора административног, и да ли је, према томе, савет надлежан да их реши.

Члан 40.

Ако савет при прочитаној жалби нађе да се она не тиче спора административног, онда се жалитељ решењем извештава зашто му се жалба одбија.

Члан 41.

Кад пак нађе да је надлежан, тада жалбу предаје дотичном одбору.

Члан 42.

Одбор што жалбу жалитеља разматра, има се најпре уверити, да ли се жалитељ благовремено савету обратио, па ако нађе да жалба није благовремено поднесена, извештава о томе савет и жалитељ се одбија од жалбе као неблагоприятно поднесене; нађе ли одбор да је жалба на време поднесена, онда чини све што налази да му је нужно за своје обавешћење да до истине и правичности дође.

Тако он може, по потреби, тражити од дотичног министра да му се пошљу сва акта, која се на спорни предмет односе.

Ако нађе, кад прочита и промотри сва акта, да је ствар подпуно исцрпљена, и одлука управне власти на закону основана, тада подноси савету свој извештај и мишљење о томе.

У противном случају он зове на састанак свој дотичног министра и тражи од њега потребна обавештења.

Ако министар, објашњујући спорно питање и правдајући назоре и одлуку управне власти, остане при своме посматрању и при оним истим околностима, које су већ познате, тада одбор, према стању ствари, изјављује своја посматрања и своје мишљење, и подноси их са извештајем

државном савету. То исто чини и онда кад министар, после учињених му примедба од стране одбора, одустане од своје одлуке, приставши на посматрање и мишљење одбора.

Наведе ли министар, при објасњавању своме с одбором, друге околности и друга факта, што су управну власт руководила, а о томе није пређе било спомена ни у актима ни у жалби жалитеља, тада министар може узети да предмет на ново извиди и ново решење изда.

Члан 43.

Ако савет на претресу, било саобразно са мишљењем одбора, било противно томе, нађе, да решење управне власти, противу кога је жалба подигнута, није ни по начину ни по садржају противно закону, онда издаје и жалитељу преко надлежног министра доставља решење, којим га од жалбе као неумесне одбија.

Члан 44.

Ако мисли да је жалба основана, он зове дотичног министра да на састанку савета саслуша о томе његове разлоге и објашњења, па ако по објашњењу министра и по рассмотрењу ствари савет нађе да дотично решење није противно прописима закона, он одбија жалитеља решењем од своје стране као у предидућем члану.

Члан 45.

Усмена објашњења у нарочито стручним предметима може министар и савету и одбору саветском дати и преко повереника.

Члан 46.

Ако ли савет и по објашњењу министровом нађе, да је решење управне власти противно прописима закона, онда чини дотичном министру на писмено своје приметбе, у којима именује закон, коме је то решење противно.

Члан 47.

Ако министар усвоји посматрања и приметбе савета, онда ће поступити по њима и према томе ново решење издати.

Члан 48.

У противном случају он ће учинити савету своје против приметбе, па ако савет и после тога остане при своме мишљењу, он ће по други пут изрећи своје решење и навести закон и побуде, које га утврђују у своме пређашњем посматрању. Ако би министар и после овога остао при своме схваћању закона, он ће изнети ствар пред министарски савет, па ако би овај усвојио његово схватање, онда ће се захтевати да се закон протумачи.

Члан 49.

У случају кад министар услед примедба савета измени своје решење, известиће о томе савет ради знања.

Члан 50.

Једном коначно решен предмет не може савет на ново у разматрање и решавање узимати.

Случај обновљења спора, кад му има места, иде редовним путем код управних власти.

Члан 51.

Кад савет нађе за нужно да изиште од главне контроле извештај и објашњења о државним рачунима и услед тога примети какве неисправности, онда ће дотичном министру обратити на то пажњу преко председника министарског савета.

ЗАКЉУЧАК.

Члан 52.

Одмор саветски биће редовно од 15. Јунија до свршетка Јулија. Но књаз може према потребама државним овај одмор и за друго време наредити, као што може, по ванредној потреби, и у самом трајању обичног, или на друго време пренетог, изванредно савет на састанак сазвати.

Члан 53.

За време трајања одмора саветског, у случајима, који одлагања не трпе, новчани издатци, за које би нужно било одобрење саветско (члан 90. тачка 5. устава), могу, на предлог дотичног министра, указом књажевим наређени бити, и министарство финансије дужно је такве издатке изплаћивати; дотични пак министар дужан је уместност и неодложност таквих привремених издатака, кад савет одпочне радити, пред овим оправдати, и сврх истих допунително решење поискати.

Тако исто може се за време трајања одмора саветског у случајима хитним, на предлог дотичног министра, указом књажеским наредити, да се за потребе округа, срезова или општина, удари прирез, прелазећи суму, коју сама управна власт по закону одобрава, или да се округ, срез или општина може задужити (члан 90. тачка 8. устава), и дотични министар дужан је уместност и неодложност таквих наређења пред саветом оправдати и сврх истих допунително решење поискати.

Чланови савета, који би се за време одмора из места саветских састанака удалити хтели, дужни су јавити председнику министарског савета где ће се бавити, како би се, у случају потребе, могли на дужност сазвати.

Члан 54.

Председник савета даје одсуство члановима до три дана, савет до петнајест дана, а више од петнајест дана књаз преко председника министарског савета.

Члан 55.

На закључења саветска подписује се председник и секретар савета.

Препоручујемо свима нашим министрима, да овај закон обнародују и о извршењу се његовом

старају; властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

5. Октобра 1870. год.

у Крагујевцу.

М. П. Блазнавац с. р.

Јов. Ристић с. р.

Јован Гавриловић с. р.

(М. П.)

Видио и ставио државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,

Ј. Илијћ с. р.

Председник министарског савета,
министар унутрашњих дела,

Рад. Милојковић с. р.

Министар финансије,

Пан. Јовановић с. р.

Министар војени,

Ј. Бели-Марковић с. р.

Министар просвете и црквених дела,

Д. Матић с. р.

Заступник министра грађевина,
министар војени,

Ј. Бели-Марковић с. р.

Заступник министра иностраних дела,
министар просвете и цркв. дела,

Д. Матић с. р.

Министар правде,

Ј. Илијћ с. р.